

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 138

van **ELKE VAN DEN BRANDT**

datum: 23 november 2017

aan **JO VANDEURZEN**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Zorgsector - Controle op winst en winstmaximalisatie

Commercialisering en vermarkting binnen de zorg zijn een realiteit. De vraag is hoe we hiermee omgaan. Binnen WVG (Welzijn, Volksgezondheid en Gezin) is een breed gamma van organisaties actief. De klassieke indeling tussen publiek/privaat of profit/non profit is niet langer hanteerbaar als regelgevend kader. Het is nodig om verder te kijken dan het soort organisatie en te focussen op de manier waarop gewerkt wordt. De centrale vraag is hoe organisaties omgaan met winst, winstuitkeringen en winstmaximalisatie. Sociaal ondernemerschap moet hierbij de leidraad vormen, waarbij eventueel beperkte winstuitkeringen mogelijk zijn, maar met duidelijke grenzen. Het verhandelen van zorg en zorgorganisaties zet immers de kwaliteit onder druk en roept ernstige ethische vragen op.

In de residentiële ouderenzorg zijn er al een langere tijd commerciële spelers actief en is het debat al een aantal keer gevoerd. Maar, ook in andere domeinen rijzen vragen. Zelfs in die sectoren waar wettelijk geen organisaties met winstoogmerk mogelijk zijn, blijkt dat op allerlei manieren winst en winstmaximalisatie de kop op steken. In Nederland woedde recent een debat omdat de zorg formeel via een vzw gebeurt, maar dat personeel en patrimonium via vennootschappen geregeld worden en er op die manier zware winsten doorgesluisd worden. De vraag rijst of dergelijke praktijken bij ons voldoende gecontroleerd worden.

1. a) Is het toegelaten in thuiszorg, gezinszorg, sociale poetsdiensten, jeugdhulp of andere domeinen waar decretaal enkel organisaties zonder winstoogmerk toegelaten zijn, dat personeelsbeleid, patrimonium of andere onderdelen van de werking worden geregeld via commerciële vennootschappen of andere organisaties met winstoogmerk die los staan van de publieke of vzw-voorzieningen?
- b) Hoe wordt hierop toegezien? Op welke manier wordt erover gewaakt dat de decretale bepalingen omtrent het werken zonder winstoogmerk nageleefd worden?
- c) Hoe wordt bepaald of de kostprijs voor diensten, materiaal of patrimonium die buiten de eigen organisatie worden ingekocht redelijk en marktconform zijn en geen middel tot winstvergarings zijn?
2. a) Is het toegelaten dat commerciële vennootschappen of andere organisaties met winstoogmerk de feitelijke leiding en uitbating uitoefenen van erkende vzw-thuiszorgvoorzieningen in de gezinszorg, de sociale poetsdienst, jeugdhulp of

andere domeinen waar decretaal enkel organisaties zonder winstoogmerk toegelaten zijn?

- b) Hoe wordt hierop toegezien? Welke criteria worden gehanteerd om de feitelijke leiding en uitbating te beoordelen? Hoe wordt bewaakt dat de publieke of vzw-voorziening ook effectief onafhankelijk geleid en uitgebaat wordt?
- 3. a) Is het toegelaten dat direct of indirect winstuitkeringen zijn van erkende en gesubsidieerde publieke of vzw-voorzieningen in de thuiszorg, gezinszorg, sociale poetsdiensten, jeugdhulp of andere domeinen waar decretaal enkel organisaties zonder winstoogmerk toegelaten zijn naar commerciële vennootschappen, al dan niet binnen bedrijvengroepen?
- b) Hoe wordt hierop toegezien? Op welke mate worden financiële stromen opgevolgd en gecontroleerd?

ANTWOORD

op vraag nr. 138 van 23 november 2017

van **ELKE VAN DEN BRANDT**

1. a) Er is in de vermelde sectoren geen regelgeving die het gebruik van dergelijke constructies verbiedt. Enkel i.k.v. een investeringsdossier ziet VIPA toe of er geen ongeoorloofde verwantschap bestaat tussen de aanvrager van de subsidie en de (mede)eigenaars of houders van een zakelijk recht op de grond waarop het investeringsproject gepland wordt.

Wanneer regelgeving voorziet dat privaatrechtelijke rechtspersonen zich dienen te organiseren als VZW (zoals in de sector van de gezinszorg en aanvullende thuiszorg), geldt vanzelfsprekend de VZW-wetgeving waarin voorzien is in een verbod op het verschaffen van een vermogensvoordeel aan de leden (zowel rechtstreeks als onrechtstreeks).

- b) Omdat er geen verbod bestaat, wordt hier niet actief op toegezien. De subsidiërende overheid gaat na of de aanvrager de correcte rechtsvorm (zonder winstoogmerk) heeft tijdens de erkenningsprocedure. Daarnaast is de staatsteunregelgeving in de meeste WVG-sectoren van toepassing. Hierdoor is overcompensatie niet toegestaan en worden niet-besteelde subsidies in een reserve opgenomen die ook enkel voor het gesubsidieerde doel aangewend mag worden.
- c) Tijdens financiële inspecties worden de gelieerde entiteiten van een erkende beheersinstantie in kaart gebracht, worden financiële stromen met deze gelieerde entiteiten zichtbaar gemaakt in het inspectieverslag en beoordeeld naar doelmatigheid in het kader van de gesubsidieerde activiteit. Er bestaat geen kader voor de beoordeling van de marktconformiteit van de vermelde transacties, zowel met gelieerde entiteiten als met andere. Wanneer verplichtingen ten opzichte van gelieerde en andere entiteiten echter een significante invloed hebben op de financiële leefbaarheid en de continuïteit van de dienstverlening, wordt dit opgenomen in het inspectieverslag.
2. a) In de sectoren waar enkel organisaties zonder winstoogmerk toegelaten zijn, zijn geen bepalingen omtrent de rechtsvorm van de bestuursleden van deze organisatie. In het bestuur kunnen personen zetelen die een rechtspersoon met winstoogmerk vertegenwoordigen. Ook voor het opnemen van de dagelijkse verantwoordelijkheid bestaan geen regelgevende bepalingen.

Het is de verantwoordelijkheid van de organisaties om als sociale ondernemer aan een evenwichtige, deskundige en representatieve samenstelling van de bestuursorganen te werken. De publicatie "aanbevelingen goed bestuur in zorg- en welzijnsorganisaties" geeft hiervoor een geschikt referentiekader.

- b) Tijdens financiële inspecties worden de gelieerde entiteiten van een erkende beheersinstantie – waar rechtspersonen die deel uitmaken van het bestuur ook toe behoren – in kaart gebracht. De financiële stromen met deze gelieerde entiteiten worden zichtbaar gemaakt in het inspectieverslag en beoordeeld naar doelmatigheid in het kader van de gesubsidieerde activiteit. Er gebeurt op dit moment geen systematische toetsing aan de principes van goed bestuur hoewel

dit een plek heeft in het kwaliteitsbeleid van de organisaties. Wanneer Zorginspectie geconfronteerd wordt met vaststellingen die betrekking hebben op het bestuur van een organisatie worden de "aanbevelingen goed bestuur in zorg- en welzijnsorganisaties" als referentiekader gehanteerd.

3. a) Directe winstuitkeringen zijn niet toegelaten voor rechtspersonen zonder winstoogmerk en slechts in beperkte mate voor rechtspersonen met sociaal oogmerk. Voor wat betreft indirecte winstuitkeringen verwijzen we naar het antwoord op vraag 1 c).
- b) Hiervoor verwijzen we naar het antwoord op vraag 2 b).